

keert, is nu niet bepaald rooskleurig. Althans niet in dezen zin, dat onze tijd kan volstaan met rustig voortspinnen aan een gedachtengang en volgens een methode, die algemeen erkend worden als de juiste. Want zondert Ge nu uit de kringen van hen, die de rechtswetenschap en met name die van het privaatrecht willen beperken tot de interpretatie der *lex lata*, zonder zich, behalve uit technisch oogpunt en met het oog op verandering in het verkeer, warm te maken voor de lege ferenda, dan rijst overal klacht. Nu zou het zijn praejudicieeren op de taak, die mij wacht, om hier een oordeel uit te spreken. Ik wensch mij daarvan, behalve wat het uitgangspunt en de methode betreft, geheel te onthouden. Maar dat onze privaatrechts-wetenschap, nu beschouwd als het recht der maatschappij in tegenstelling met het publiek recht, dat van den Staat, niet het minst den terugslag ondervindt van den gemeenen toestand van gisting, waarin onze tijd zich bevindt, zooveel staat dan toch vast. Hoe hoog ik ook de juridische techniek schat, niet alleen om het hooge en fijne van haar bedrijf, maar ook omdat ik meen, dat in het dilemma bekend als de tegenstelling van rechter en wet, de eerste term niet de minst gewichtige is, niemand, die het ernstig met zijn wetenschap meent, kan zich tot deze techniek bepalen. Men kan zich uit eerbiedwaardige persoonlijke motieven voor zich zelf tot dien kant der zaak het meest aangetrokken gevoelen, objectief oordeelend over de roeping onzer wetenschap als zoodanig zal men niet licht beweren, dat de invloedrijke middelen van interpretatie en techniek alsnog op den duur machtig genoeg zullen blijken om de breuke in het rechtsleven van onzen tijd te heelen.

Ik weet wel, de neiging bestaat, om te beginnen met wat men noemt de wet los te maken van haar onderbouw;